

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

> AKADEMISKE AFHANDLINGER

Læge Nils Jakob Knudsen:

Risk factors for benign thyroid disease

Disputatsen består af 13 tidligere publicerede artikler og en sammenfattende redegørelse. Undersøgelserne er udført på Klinik I, H:S Bispebjerg Hospital og Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed på Amtssygehuset i Glostrup i samarbejde med Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aalborg Sygehus og Danmarks Fødevare- og Veterinær Forskning. Disse fire institutioner har tilsammen dannet »Den Danske Jod og Stofskifteundersøgelse« (DanThyr).

Formålet med undersøgelserne var i første omgang at gøre status over forekomsten af benigne thyroideasygdomme i Danmark forud for et planlagt jodberigelsesprogram og identificere evt. risikofaktorer ud over jodmangel. Før jodtilsætning til salt analyserede vi data fra befolkningsundersøgelserne i Glostrup og indkaldte yderligere en kohorte på 4.649 personer fra normalbefolkningen i hhv. København og Aalborg for at beskrive forekomsten af stofskiftesygdomme og struma i de to regioner med forskelligt jodindtag. Vi udviklede og evaluerede endvidere metoder til brug i thyroidea-epidemiologiske undersøgelser.

Vi fandt en 50% højere forekomst af både erkendt og uerkendt struma i Aalborg end i København og en lidt lavere jodudskillelse i Aalborg. Strumaforekomsten steg specielt i alderen 30-40 år, men med en fortsat stigning også derefter. I de fleste tilfælde af forstørret skjoldbruskkirtel var dette ledsaget af multinodøs kirtelstruktur ved ultralydsundersøgelse. Sammenlignet med andre lande med tilstrækkeligt jodindtag fandt vi en høj forekomst af højt stofskifte og en lav forekomst af lavt stofskifte.

Rygning var en væsentlig risikofaktor for struma med tre gange forøget risiko blandt rygere. Endvidere fandtes effektmodifikation mellem rygning og jodmangel, således at rygning var associeret med en større stigning i størrelsen på skjoldbruskkirtlen i Aalborg end i København, altså ved samtidig eksposition for mere udtalt jodmangel. Moderat til højt alkoholindtag var forbundet med lavere forekomst af struma og knuder i skjoldbruskkirtlen. Dette gjaldt uafhængigt af type af alkohol.

Vi fandt en forekomst af struma på en fjerdedel blandt pillebrugere sammenlignet med ikkebrugere efter justering for mulig effektforveksling. Tidligere graviditeter var forbundet med en øget strumaforekomst. Også her fandtes dog effektmodifikation, således at risikoen primært var øget ved samtidig jodmangel eller rygning.

Yderligere fandtes en association mellem struma og uddannelsesniveau med en lavere forekomst blandt højt uddannede. Dette kunne dog til dels forklares med sociale forskelle i jodindtagelse og rygning.

Jodmangel var altså en væsentlig risikofaktor for benigne thyroideasygdomme i Danmark forud for jodberigelse, men også andre, livsstilsrelaterede faktorer havde væsentlig indflydelse og kan inddrages i forebyggelse af thyroideasygdomme.

Forf.s adresse: Medicinsk Klinik I, H:S Bispebjerg Hospital, DK-2400 København NV.

E-mail: nk01@bbh.hosp.dk

Forsvaret finder sted den 30. september 2005, kl.14.00, Auditorium C, Amtssygehuset i Glostrup, Glostrup.

Opponent: Kaare Christensen og Ulla Feldt-Rasmussen.

Læge Susette Krohn Therkelsen:

Atrial and ventricular volume and function in atrial fibrillation – a magnetic resonance imaging study

Ph.d.-studiet udgår fra Kardiologisk Afdeling og Danish Research Centre for Magnetic Resonance på H:S Hvidovre Hospital og består af tre originalarbejder samt en oversigt.

Formålene var:

- At evaluere MR-scanning som metode samt beskrive atriernes og ventriklernes volumina og *ejection fraction* (EF) hos raske og hos patienter med atrieflimren (AF) før og efter DC-konvertering
- At bestemme plasma atrial (ANP) og B type-(BNP) natriuretisk peptid og beskrive sammenhængen til atriernes og ventriklernes volumina og EF
- At evaluere hvorvidt nogle af de målte parametre kan forudsige risikoen for recidiv af AF efter DC-konvertering

MR-scanning er en præcis metode med god reproducerbarhed også ved AF.

Efter DC-konvertering af patienter med persisterende AF er der et statistisk signifikant fald i alle volumina, ANP og BNP og stigning i EF. Kun højre atriums volumina normaliseres efter seks mdr. med sinusrytme.

ANP og BNP korrelerer ligefrem proportionalt med både højre og venstre atriums volumina ved AF. Δ venstre atriums volumina korrelerer ligefrem proportionalt med Δ ANP og Δ BNP.

Kun varighed af AF og tilstedeværelsen af hypertension kunne forudsige risikoen for recidiv af AF efter DC-konvertering.

Forbedringen af atriernes og ventriklernes volumina og funktion efter DC-konvertering taler for at forsøge at fastholde sinusrytme hos patienter med persisterende AF. Den vedholdende forhøjelse af volumina, ANP og BNP og de lavere EF efter seks mdr. med sinusrytme tyder på, at forandringerne er længerevarende eller måske permanente. Atriernes volumina er vigtige determinanter for ANP og BNP ved AF.